

Häpeämme

Kirj. M. Hahl

I.

Jos me oppisimme häpeämisen suuren lahjan, me olisimme paljon edistyneet sivistyksen vaivaloisella tiellä.

Puhuessamme sodasta ja muista sivistyneen raakalaisuuden viitsauksista, me helposti unohtamme sivistyskansoja säännöllisesti vaivaavan taikauskoisuuden, jonka olemassaolo vielä meidän aikanamme on, sivistyshistorialliselta kannalta arvostellen, suurempi häpeä kuin kansainväliset verenvuodatukset.

Kristillinen taikausko on riistänyt meiltä itsekunnioitus- ja häpeämisminaisuudet.

Tulimaan asukkailla ei ole syytä hävetä raakalaisuustilansa taikauskoa, mutta kristityillä olisi tuhansia syytä hävetä kristillisyyttänsä, jos he osaisivat hävetä.

Tulimaan asukkaille luonto on "salaperäinen kirja", joka "ihmeilänsä" kehittää häneen taikauskoa ja elättää sitä.

Tulimaan asukkaalla ei ole ollut paljon merkitsevää kaukoputkea, eikä hänellä ole ollut tilaisuutta tulla tuntemaan avaruuden kappaleita hallitsevia paino- ja vetovoiman lakeja, ja sentähden luonnollinen liike on hänelle ihmeitten sarja ja pelon ja taikauskon herättäjä.

Tulimaan asukkaalla ei ole ollut tilaisuutta tulla tuntemaan soluoppia, eikä polveutumis- ja lajiensyntyyppia, ja sentähden elämä ja sen muodot ovat hänelle taikauskoa herättäviä ihmeitä — ja hän itse on itsellensä suurin ihme ja ilmestys.

Tulimaan asukas ei ole tietäväinen eikä hänellä ole ollut tilaisuut-

ta tulla tietäväiseksi, ja se vapahtaa hänet kaikista arvosteluista ja tuomioista.

Kristityistä sivistyneistä kansoista osa tietävät ja heillä olisi tilaisuus tulla enemmän tietäväisiksi, mutta he ovat itseasiassa yhtä taikauskoisia kuin Tulimaan asukkaat, ja se on häpeä, jota ei voida kyllin suureksi mitata.

Meidän tulisi syvästi hävetä puhuessamme sivistyneistä kansoista, jos tarkoitamme sillä kristillisiä kansoja.

Me emme ole sivistyneitä kansoja niin kauan kuin meillä on kirkko ja pappi jokaista viittäsatia ihmistä kohti, niinkuin meillä nykyään on.

Meidän tulisi syvästi hävetä sitä asiaintilaa, että kirkkojen luku on lisääntynyt samassa määrin kuin taikauskoa poistavaksi uskomamme luonnontieteet ovat edistyneet.

Millään kansalla, joka kumminkin kerran viikossa sallii kirkkoissa julkisesti harjoitettavan taikauskoa jumalanpalveluksen nimellä, ei ole mitään järjellistä oikeutta kutsua itseänsä sivistyneeksi kansaksi.

Mitä ovat kirkko ja pappi?

Jokainen kirkko on nuotoansa muuttanut ja kallishintaiseksi tullut raakalaisuuden uhrialttari. Kirkon tarkoitus on sama kuin uhrialttarinkin.

Jokainen pappi on pukua ja seremonioita muuttanut raakalaisuusajan noita, eikä mitään muuta. Papin psykologia on sama kuin noidankin psykologia.

Jokainen kirkko ja jokainen pappi ovat todistuksia ilettävästä taikauskosta, ja jokainen sakramentti

on välitön historiallinen todistus raakalaisuuden aikuisesta taikauskosta.

Tultuansa kristityksi osa ihmiskuntaa luuli vapautuneensa "pakanuudesta" ja taikauskosta, vaikka se todellisuudessa vajosi pahempaan taikauskoon kuin oli se, jolle se oli kehittynyt "pakanuuden" aikana.

Tulee tietää, että sellainen hengellisen ulostuksen löyhkä kuin lähtee raamatusta ja muista "pyhistä kirjoista" on yhtä myrkyllistä ja tappavaa kuin ruumiillistenkin ulostusten löyhkä.

Missä ei korjata tunkioita ja mätäneviä jätteitä eikä koskaan toimiteta suursiivousta mädännyksien jätteistä, siellä liikkuvat keuhkotauti, syfilis ja rutto kulkutautina.

Ja missä annetaan henkisten ulostusten mädännyksien pilata kaiken filosofian, historian ymmärryksen ja -kirjoituksen, politiikan, opetuksen, rakkauden ja sanalla sanoen kaikki ihanteet ja aatteet ja käytännöllisen elämän, siellä kansat edelleenkin tukehtuvat henkisten ulostusten löyhkään.

Jos jokainen kansa yhtenä päivänä polttaisi raamattunsa ja saarna- ja rukouskirjansa, se olisi suurin sivistyshistoriallinen juhla, mitä kristityissä maissa on milloinkaan vietetty.

Tulee vastustaa ja vakavasti vihata itseänsä uskontoa eikä vain pappia. Uskonto se on, joka edustaa määrättyä elämänjärjestelmää paljon kiinteämmiin kuin pappi. Määrättyjen olosuhteiden vallitessa pappi voi poikkeustapauksessa kääntyä ja tulla materialismin saarnaajaksi, mutta uskontoa ei voida käännättää, se voidaan ainoastaan hävittää ihmisten mielistä pitkän unoituksen kautta.

II.

Yhdysvalloissa on yksi virallisenä valtakirjalla varustettu pappi jokaista viittäsatua asukasta kohti ja epävirallisia henkisen löyhkän levittäjiä on vielä enemmän. Ei ole ihme jos kansan heikko tiedonkaappu hukkuu typeryyden kuuroon.

Kirkkoja ja rukoushuoneita on yhtä paljon kuin pappejakin. Yksistään katolilaisilla ja methodisteilla on kirkkoja ja rukoushuoneita tässä maassa yksi jokaista kolmea tuhatta asukasta kohti.

Jos meillä olisi taikauskkoa poistavien luonnontieteiden kansantajuisella tavalla opettamista varten yksi kokoushuone jokaista viittä satua asukasta kohti, meillä olisi syytä riemuuta sivistyksen saavutuksista tämän suuren kansan keskuudessa. Mutta pitää jokaiselle viidelle sadalle ihmiselle erityinen taikauskon palvelusmaja, se tieto kuristaa meitä sanoin selittämättömällä häpeällä.

Muutamit sielutieteilijät väittävät kylliksi kauan kerrattujen valheiden käyvän kumoamattomiksi tosiasioiksi ihmisten kesken, ja se näyttäytyy liiankin todeksi kansojen suhteessa uskomoihin. Kun toistasataatuhatta käsittävä pappien lauma vähintään kerran viikossa edelleenkin kertaa "ikuisia" järjettömyyksiä, tämän maan kansa uskoo noihin häpeällisiin järjettömyyksiin — kansa, joka kuitenkin on käytännössä maailman kansoista materialistisin.

Kuinka paljon tuleekaan meidän rakentaa järjen temppeleitä saadaksemme äänemme kyllin kuuluvaksi. Kuinka monta kymmentä tuhatta vielä tarvitaankaan saarnaamaan alkeellisia luonnontieteellisiä totuuksia ennenkuin meidän äänemme kuuluu vapaata henkeä ahdistavan pappisarmeijan temmellyksen yli.

E. Manet: Pyykinpesussa.

Meillä on tässä maassa vain yhdeksän miljoonaa ihmistä, jotka eivät ole ilmottautuneet mihinkään kirkkokuntaan — ja nuo yhdeksänkään miljoonaa eivät suinkaan ole mitään uskonnollisen ja kirkollisen häpeän todellisia vastustajia, pikemminkin enemmistö heistä ovat kurjalistoa kujilla ja luolissa, joihin kiillotetuilla kengillä liikuskeleva pappi ei ole viitsinyt vaivautua uskonnustusta urkkimaan.

Virallisesti vapaa-ajattelijoina ilmottautuneita on tässä maassa vain muutamia tuhansia ja vaikka laskisimme siihen lisäksi kaikki sosialistit henkistä tukehduuttamista julkisesti halveksivain ja vastustavain joukko on hävettävän pieni. — Ikävä kyllä, kaikki sosialistitkaan eivät kuitenkaan ole läheskään vapaa-ajattelijoina laskettavissa. Näyttelehdän Kristuksella ratsastaminen vielä melkoista osaa amerikalaisessa sosialistipuolueessakin.

III.

Tuo häpeällinen "aasinleukaluula" tietänsä raivaava kirkollinen "sivistys" tekee vielä tänäänkin uusia valloituksia kadehdittavalla innolla.

Tosin kristillisyyden voittokulku ei ole käynyt nopeasti, koska yhdeksässätoista vuosisadassa on saatu vasta kolmas osa maailman kansoista kristityiksi, mutta sekin on liiaksi paljon sellaiselle liikkeelle, joka ei voi antaa mitään todellista sivistystä, ei mitään todellista elämänonnea, mutta kykenee kyllä ottamaan ihmisiltä sellaista, jolla on todellista arvoa.

Indian suuresta kansasta on kristinusko kahdessa sadassa vuodessa kyennyt kääntymään ainoastaan kolme prosenttia ja juutalaisista vieläkin vähemmän. Maailmassa on juutalaisia kahdentoista miljoonan vaiheille, ja heistä ei ole saatu

kristityiksi puolta miljoonaa. — Sensijaan Amerikan indiaaneista on jo seitsemänkymmentä prosenttia kristityitä, vaikka heidän kääntymysaikansa on ollut paljon lyhempi kuin juutalaisten.

Mutta vähänkin aikaansaadesaan kristinusko saa liian paljon, sen ei tulisi enää meidän aikaamme saada yhtään uutta tunnustajaa. Viimeisten kahdenkymmenen vuoden kuluessa on kuitenkin kääntynyt kaksi ja puoli miljoonaa "pakanaa" kristinuskoon.

Valtavat ovat ne voimat, joilla käännytystyötä harjoitetaan. Viimeksi kuluneina vuosina on pantu aina kahteenkymmeneen viiteen miljoonaan dollariin vuodessa "pakanaain" kääntymiseen, ja noista rahoista on tullut suurin osa amerikalaisilta. Vuotena 1912 amerikalaiset uhrasivat viisitoista miljoonaa dollaria ympäätöksensä "pakanoihin" kristillisyyden myrkkyä. Samassa suhteessa kuin amerikalainen kapitalismi on vallannut maailman markkinoita, amerikalaiset dollarit ovat lisääntyneet käännysmarkkinoille.

Niinhan täytyykin olla.

Onhan kieltämätön tosiasia, että kristinusko soveltuu suurriistämisen etuihin paremmin kuin yksikään muu maailman suurista uskonnoista. Vain kristinusko yksin antaa suurkapitalismin etujen mukaisen tunnonvapauden riistäjän puolelle ja voimaperäisesti riistetäväksi alistuvan orjuuden tunteen toiselle puolelle. Vain kristinusko tarjoaa sellaisen jumalien palvelemismuodon, joka ei mitenkään häiritse riistää. Vain kristinusko tarjoaa "autuuden" sellaisilla ehdoilla, jotka voi hyväksyä yhtä hyvin murhia ja rosvouksia suunnitteleva ja ikänsä kristillisyyden peruskäskyjä pilkkanansa pitävä Rockefeller kuin ikänsä hartaana

tosikristittynä elänyt kerjäläinenkin. Vain kristinuskolla on tähän saakka ollut kyky todella kapitalistia.

Meitä kuitenkin itseasiassa liikuttaa sangen vähän kysymys, kääntyvätkö "pakanat" kristityiksi tai pysyvätkö buddalaisuudessa tai muhamedilaisuudessa tai jossain muissa uskonnoissa. Meille ei ole suuresta merkityksestä, pysyvätkö Indian ja Kiinan sadat miljoonat buddalaisina ja konfusiolaisina, mutta meitä liikuttaa sangen syvästi ja läheltä kysymys, pysyvätkö nuo sadat miljoonat yleensä uskonnollisina tai kääntyvätkö he ja käännytetäänkö heitä suorastaan luonnontieteelliseen elämänymmärykseen. Kysymys, tuleeko maailman sivistyshistorian kertoa se häpeä, että koko maailman kansat kerran ovat kristityitä kaiken sen jälkeen mitä meillä nyt jo on tilaisuus tietää, se kysymys liikuttaa meitä syvästi, jos me tunnemme kantavamme osaamme ihmiskunnan elämäntaakasta.

Kaksikymmentäviisi miljoonaa dollaria vuosittain "pakanain käännättämiseksi kristinuskoon, mutta ei penniäkään luonnontieteellisen valistuksen opettamiseksi "pakanaille", se on taantumuksen asian ajamista suuressa mittakaavassa.

Yksistään katolilaisella kirkolla on kuusikymmentätuhatta lähetyssaarnaajaa käännättämässä "pakanaita" suurriistäjien suosimaan uskoon. Mutta mikään sivistyskansojen laitos ei ole katsonut velvollisuudekseen lähettää yhtään tieteiden kansantajuista opettajaa "pakanaille". Ja kuitenkin me haluamme esiintyä sivistyneimpinä "pakanain" edessä.

Miljoonat ja taaskin miljoonat ovat käytettävissä henkisen ulostuksen levittämiseksi kaikkiin maailman ääriin. Kansoille ja rik-

kaille yksilöille ei ole miljoonat kalliita silloin, kun on kysymys sivistyksellisesti taannuttavien ja kapitalistista riistoa edistävien tarkoitusten toteuttamisesta. Mutta jokainen kansa riitelee katkerasti jokaisesta pennistä, joka tulisi uhrata sen oman todellisen valistuksen hyväksi.

Ei kauan sitte amerikalainen rouva Mary Eddy testamenttasi kaksi ja puoli miljoonaa dollaria sellaisten järjettömyyksien ajamiseksi, kuin ovat uskolla parantajain tarkoitukset, ja ne eivät olleet ainoat lahjoitetut miljoonat viimeisinä "suuren sivistyksen" vuosina uskonnollisten järjettömyyksien levittämistä varten.

Milloinika ilmenee niitä sivistyksen rahasankareita, jotka lahjoittelevat miljoonia tieteiden esittämiseksi kansoille? Tosin meillä lahjoitellaan miljoonia ja satoja miljoonia yliopistoille, jotka opettavat tieteellistä valistusta muutamille tuhansille hieman parempiosasille kansalaisille — ja niillekin tieteitä useimmiten kristillisyyden myrkyttämänä — mutta kansajoukoille tieteellisen valistuksen alkeiden opettamista varten kukaan ei jätä penniäkään.

Miljoneerien miljoonia saavat laboratoriot, jotka kymmeniä vuosia kokeilevat keinotekoisien sammakon synnyttämistä, mutta suuret nykyaikaisesta sivistyksestä osattomat kansakunnat eivät miljoonia lahjoittavain mielestä tarvitse muuta kuin kristillistä ymppeystä.

Eikä asiaintila ole niin ainoastaan sivistymättömiin kansoihin nähden, sivistyneidenkään kansojen enemmistö ei ole paljoa paremmassa asemassa.

Kuinka moni täysillä kansalaisoikeuksilla varustettu sivistyneen maan kansalainen osaa vielä tänään päivänä selittää, miksi kuu

ei putoa "taivaalta" alas, vaikka paino- ja vetovoima-lait keksittiin jo satoja vuosia sitten. Mutta yhtäkaikki sivistyneimmätkin kansat edelleenkin luulevat "pakanainkin" tarvitsevan ainoastaan kristinuskoa sivistykseksi.

Taikauskon häpeää emme voi mitata kyllin suureksi, vaikka puhuisimme katkerimmassa äänilajissa. Henkinen kurjuus, johon uskomot ovat kansoja johtaneet, on mittamaton.

Benno Erkun: Sutu.